

Hatalı Mana Verilen On Beş Kur'an Ayeti^a

 ZEYNEP AKBUDAK^b

Geliş Tarihi: 17.07.2024 | Kabul Tarihi: 26.09.2024

Öz: Bu çalışma Abdulmecid İbrahim es-Suneyd'in "Ekseru min Mi-eti Kelimetin Kur'anîyyetin Kad Tufhemu Hataen" adlı orjinali Arapça yazılmış ve Türkçesi "Hatalı Yorumlanan 100'den Fazla Kur'an Ayeti" olan eserinden alınmıştır. Müellifin hayatı hakkında neredeyse hiç bilgi bulunmamaktadır. Sadece elimizdeki eserin 2012 yılında Riyad'da basıldığını ve müellifin doğum tarihinin 1362-1425 h. olduğunu biliyoruz. Müellif elimizde olan eserini insanlara faydası olsun ve okuduğu ile amel etsin diye hazırlamıştır. Geçmişten günümüze kadar gelen birçok tefsir ve tercümenin ayetin manasını verirken anlamın bağlamından koparıldığını ve ayetin manasını tam olarak veremediklerinden yakınmıştır. Bu gibi ayetlerin sayısı aslında çok fazla olmasa dahi insanların hidayeti için böyle bir eser yazmasında Allah'ın kendisine yardım ettiğini ve bunun kendisi için itici bir güç olduğunu ifade etmektedir. Biz de bu eseri gün yüzüne çıkarmakla birlikte eserin içinden seçtiğimiz 15 kadar ayeti meallelerini vererek okuyucuyu bilgilendirmeye çalıştık.

Anahtar Kelimeler: Kur'an, ayet, hata, yorum, mana.

^a Bu makale Abdulmecid İbrahim es-Suneyd'in "Hatalı Yorumlanan 100'den Fazla Kur'an Ayeti" adlı Arapça eserinin tarafımda yapılmış tercümesinden alınmıştır.

^b İğdır Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Temel İslam Bilimleri Bölümü
zeynep_akbudak34@hotmail.com

Fifteen Qur'anic Verses with Erroneous Meanings

Abstract: This study is taken from Abd al-Majid Ibrahim al-Sunayd's work "Akthar min Miat Kelimat Qur'aniyya qad Tufham Khataan", which is originally in Arabic and translated into Turkish as "More than 100 Quranic Verses Interpreted Erroneously". There is almost no information about the author's life. We only know that the work we have was published in Riyadh in 2012 and that the author's birth date is 1362-1425 AH. The author prepared his work in our hands so that it would benefit people and they would act on what they read. He complained that many interpretations and translations from the past to the present were detached from the context while giving the meaning of the verse and could not give the full meaning of the verse. He stated that although the number of such verses is not very high, Allah helped him to write such a work for the guidance of people and that this was a driving force for him. While we were bringing this work to light, we tried to inform the reader by giving the translations of about 15 verses that we selected from the work.

Keywords: Qur'an, verse, error, comment, meaning.

Giriş

Müellifin elimizde bulunan "Hatalı Yorumlanan 100'den Fazla Kur'an Ayeti" adlı kitabı günümüze kadar ulaşmış eserlerinden biridir. Bu eserde yazar öncelikle Allah'ın, kitabını ayetleri tedebbür edilsin, insanlara nur ve hidayet olarak getirdiği hükümlerle amel edilsin diye indirdiğini yinelemiş ve bunun da onun tilavetinin bir meyvesi olduğuna kanaat getirmiştir. O'na göre tedebbürü sağlayan en önemli amiller, ayetlerin manasını veya manalarını bilmek ve garip olan kelimeleri açıklığa kavuşturmadır.

Ancak günümüze kadar gelen tefsirlerde müfessirler, her ne kadar Allah'ın kitabının doğru anlaşılması için mütalaa etmiş olsalar da bütün bu gayretlere rağmen birçoklarının sahih olan manadan uzak kaldığını söylemektedir.

Yanlış yorumlanan ayetlerin bir araya getirilmesi ve problemleri gidermek hususunda Allah'ın kendisine kolaylık sağladığını ve okuyucuya bu ayetlerin doğru yorumlarını takdim etme imkânı verdiğini dile getirmektedir.

O'na göre bu ayetlerin sayısı aslında çok fazla olmamakla birlikte Kur'an'ı en doğru şekilde yorumlama ve anlama gayreti içindeki okuyucunun gerektiğinde bir bilene sorma veya tefsir kitaplarına müracaat etmeleri kaçınılmazdır.

Müellif bu eserinde hatalı bulunduğu ayet yorumlarını bir araya getirmiş ve onları tashih ederek okuyucuya sunmuştur.

Müellifin dile getirdiği hususları açıklamakla birlikte Kur'an'ın nazil olduğu dönemden itibaren birçok tefsir, tercüme ve yorumları yapıldığı açıktır. Kimi yorumlar, Kur'an'ın Arapça bir metin olması hasebiyle dil açısından değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Ancak kelimelerin bağlam içinde almış olduğu manadan ziyade lügâvî yönü esas alınmış olmasından kaynaklanan bir çok hatalı yorumların yapılmış olduğu ulaştığımız tefsir ve çevirilerde görülmektedir.

Biz de müellifin "Ekseru min Mieti Kelimetin Kur'aniyyetin Kad Tufhemu Hataen" adlı orijinali Arapça olan eserinde yer alan 100'den fazla ayetin 15 kadarını makalemizde gündeme getirmek suretiyle almış bulunuyoruz.

Hatalı Yorumlanan Kur'an Ayetleri ve Manaları

(۱) يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطَفُ أَبْصَارَهُمْ كُلَّمَا أَضَاءَ لَهُمْ مَشْنُوًا فِيهِ وَإِذَا أَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Şimşek nerdeyse gözlerini köreltecek. Onlerini aydınlattı mı ışığında yürürler, (şimşek sönuüp) karanlık çökünce de dikilir kalırlar. Allah dileseydi kulaklarını sağır, gözlerini kör ederdi. Allah gerçekten her şeyde kadirdir.¹

قاموا Yani buldukları yerde hayretler içinde kalıverdiler. Yoksa manası oturuyorlarken ayağa kalktılar anlamında değildir.

Buna benzer başka bir ayette Cenabı Hak şöyle buyurmaktadır: وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ

O'nun (varlığının ve kudretinin) delillerinden biri de göğün ve yerin, Kendisinin buyruğu ile kaim olmaları, belirlenen yerde sapa-sağlam bulunmalarıdır.² فَلْتَقُمْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ مَعَكَ Onlardan bir kısmı sana tâbi olarak namaza dursun.³

(۲) وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةً وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ فَإِنْ ائْتَهَوْا فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ

Onlarla savaşın ki, fitne (baskı) ortadan kalsın, din yalnız Allah'ın dini olsun. (Yalnız O'na tapılsın) Eğer (saldırılarına) son verirlerse artık zalimlerden başkasına düşmanlık olmaz.⁴

Ayette geçen fitne küfür anlamındadır.⁵ Yoksa kavga, anlaşmazlık, husumet ve düşmanlık demek değildir.

Buna benzer bir başka ayette (وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ) Fitne öldürmekten daha kötüdür.⁶

(۳) وَمَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا كَمَثَلِ الذِّبْيِ يَنْعِقُ بِمَا لَا يَسْمَعُ إِلَّا دُعَاءً وَنِدَاءً صُمُّ بُكُمْ عُمَىٰ فَهُمْ لَا يَعْقِلُونَ

O inkâr edenler(i Hakk'a çağırın)ın durumu, tıpkı bağırıp çağırılmadan başka bir şey işitmeyen (işittiği sesin manasını anlamayan hayvanlar)a haykıran kimsenin durumu gibidir. (Onlar), sağır,

¹ Bakara 20.

² Rum 25

³ Nisa 102

⁴ Bakara 193

⁵ Za'dul-Mesir, II, 211.

⁶ Bakara 191; Zadu'l-Mesir, I, 155.

dilsiz ve kördürler, onun için düşünmezler.⁷

Bazıları Cenabı Hakkın kafirleri (hayvanlar)a seslenen) çobana benzettiğini iddia ederler. Doğru olan ise Allah'ın kafirleri kendilerine seslenen hayvanlara benzetmiş olduğudur. Zira aslen kafirler sesleri işitip ne dediklerini anlamayan hayvanlar gibidir.⁸

٤) وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ رَؤُفٌ بِالْعِبَادِ

İnsanlardan öylesi var ki, kendisini Allah'ın rızâsın(ııkazanmay)a satar. Allah da kullar(ın)a çok şefkatlidir.⁹

(يشري) kelimesi Arapça'da (يشترى) kelimesinin aksine satmak anlamındadır.¹⁰ Aynen (بيع) kelimesinin aksine (يشترى) anlamındadır.

(وَلَيْبَسَ مَا شَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ) Vicdanlarını sattıkları şey ne kötüdür.¹¹ Ve (فَلْيَبْتَائِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ)

Dünya hayatını ahiret hayatı karşılığında satanlar, Allah yolunda savaşırlar.¹² Ayetlerinde kullanıldığı gibi satmak anlamındadır.

٥) يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَا أَكْبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَا وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلِ الْعَفْوَ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ

Ve sana Allah yolunda ne vereceklerini soruyorlar. De ki; "Af (yani ihtiyaçlarınızdan fazlasını veya helâl ve güzel olan şeyleri verin!)" Allah size âyetleri böyle açıklıyor ki düşünesiniz.¹³

العفو burada fazlalık anlamındadır.¹⁴ Yani mallarınız dan ihtiyacınız dışında kalanları infak ediniz demektir. Yoksa العفو affetmek ve bağışlamak demek değildir.

٦) وَالْوَالِدَاتُ يُرْضَعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُنْعِمَ الرِّضَاعَةَ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ لَا تُكَلَّفُ نَفْسٌ إِلَّا وُسْعَهَا لَا تُضَارَّ وَالِدَةٌ وَبَوْلُهَا وَلَا مَوْلُودٌ لَهُ بِوَالِدِهِ وَعَلَى

⁷ Bakara 171.

⁸ İbn-i Kesir, I, 349.

⁹ Bakara 207.

¹⁰ El-Muharreru'l-Veciz, I, 281.

¹¹ Bakara 102.

¹² Nisa 219.

¹³ Bakara 219.

¹⁴ Et-Taberi, IV, 337.

الْوَارِثِ مِثْلَ ذَلِكَ فَإِنْ أَرَادَا فِصَالًا عَنْ تَرَاضٍ مِنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا وَإِنْ أَرَدْتُمْ أَنْ
تَسْتَرْضِعُوا أَوْلَادَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِذَا سَلَّمْتُمْ مَا آتَيْتُم بِالْمَعْرُوفِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِمَا
تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

Anneler, çocuklarını -emzirmeyi tamamlamak iste- yen kimse için- tam iki yıl emzirirler. Onların uygun bi- çimde yiyeceğini ve giyeceğini sağlamak, çocuğun babasına aittir. Herkes ancak gücü ölçüsünde bir şeyle yükümlü tutulur. Ne anne çocuğu yüzünden ne de çocuğun ait olduğu baba, çocuğu yüzünden zarara sokulmasın. mirâşçının da aynı şeyi yapması gerekir. Eğer (ana- baba), anlaşp danışarak (çocuğu) süttten kesmek isterlerse, kendilerine günâh yoktur.¹⁵

فِصَالًا bebeğı süttten kesmek demektir.¹⁶ Yoksa birilerinin yorumladığı gibi talak değildir. Böyle olunca talak için istişare etme ve karşılıklı anlaşma şartı konmuş olur ki doğru değildir.

(٧) وَمِنَ الْإِنْعَامِ حَمُولَةٌ وَفَرَشَاتٌ كُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ

Hayvanlardan da (çeşit çeşit yarattı,) Kimi yuk taşır, kiminin tüyünden sergi yapılır. Allah'ın size verdiği rızıktan yeyin, şeytânın adımlarını izlemeyin (onun peşinden gitmeyin). Zira o, sizin için apaçık bir düşmandır.¹⁷

وَفَرَشَاتٌ Devenin küçüğüne denilir. Koyun da denilmiştir.¹⁸ Yoksa manası birçok müfessirin anladığı gibi "yatak, sergi" demek değildir.

(٨) هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا تَأْوِيلَهُ يَوْمَ يَأْتِي تَأْوِيلَهُ يَقُولُ الَّذِينَ نَسُوهُ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ فَهَلْ لَنَا مِنْ شُفَعَاءٍ فَيَشْفَعُوا لَنَا أَوْ نُرَدُّ فَنَعْمَلْ غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ قَدْ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ

İlle onun te'vilini mi gözetiyorlar? Onun te'vili geldiği (haber verdiği şeyler ortaya çıktığı) gün, önceden onu unutmuş olanlar derler ki: "Doğrusu Rabbimizin elçileri gerçeğı getirmiş, Şimdi bizim şefa'atçilerimiz var mı ki bize şefa'at etsinler, yahut tekrar geri döndürül(üp dünyaya gönderil)memiz mümkün mü" ki, (orada

¹⁵ Bakara 233.

¹⁶ el-Kurtubi, I, 278.

¹⁷ En'am 142.

¹⁸ El-Muharreru'l-Veciz, II, 354.

eski) yaptıklarımızdan başkasını yapalım?" Onlar, kendilerini ziyana soktular ve uydurdukları şeyler, kendilerinden saptı (kaybolup gitti).

تَأْوِيلُهُ Yani Kur'ân'da onlar hakkında vaad edilen ve durumlarının cennet veya cehennem olduğu anlamındadır.¹⁹

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا تَأْوِيلَهُ lafzı da kıyamet günü gerçekleşecek durumdur. Yoksa te'vil kelimesinin manası tefsir değildir.

(٩) ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّىٰ عَفَوْا وَقَالُوا قَدْ مَسَّ آبَاءَنَا الضَّرَّاءُ وَالسَّرَّاءُ فَأَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ

Sonra kötülüğü değiştirip yerine iyilik getirdik de (insanlar) çoğaldılar ve: "Atalarımıza da darlık ve sevinç dokunmuştu (onlar da üzüntülü ve sevinçli günler geçirmişlerdi)." dediler (de olaylardan ibret alıp şükretmediler). Biz de onları, hiç farkında olmadıkları bir sırada ansızın yakaladık.²⁰

عَفَوْا kelimesi çoğaldılar, malları, evlad-ı iyalleri arttı anlamındadır.²¹ Hz. Peygamber (s.a.s) bu mealde şöyle buyurmuştur: (حَفْوُ الشَّوَارِبِ يُعْفَوُ اللَّحَى) Yani, bıyıklarınızı kısaltın, sakallarınızı da uzatın.²² Bir diğer manası da 'saliverin, bırakın' demektir. Yoksa (عَفْوًا) kelimesi affetmek, bağışlamak anlamında değildir.

(١٠) إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَّتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ

Mu'minler o kimselerdir ki, Allah anıldığı zaman yürekleri ürperir, O'nun âyetleri kendilerine okunduğu zaman imanlarını artırır ve Rablerine tevekkül ederler.²³

Burada kastedilen dille zikir değil bilakis Allah'ın hatırlanması, O'nu murakabe etmesi ve neticesinde de kulun ürperip günahlardan uzaklaşması veya Allah'a tevbe etmesi demektir. Süddî: Kul bir günah işlemeye niyetlendiğinde Allah'ı hatırlar ve o günahattan

¹⁹ İbn-i Kesir, III, 382.

²⁰ A'raf 95

²¹ El-Muharreru'l-Veciz, II, 431.

²² El-Askalani İbn Hacer, Fethu'l-Bari, X, 351.

²³ Enfal, 2.

uzak durur.²⁴ Bu mealde Cenabı Hak şöyle buyurmuştur: Ve onlar bir **وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاجِرَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ**

Ve Onlar bir kötülük yaptıkları, ya da nefislerine zulmettikleri zaman, Allah'ı hatırlayarak hemen günahlarının bağışlanmasını dilerler; günahları da Allah'tan başka kim bağışlayabilir? Ve onlar, hatalarında bile bile, ısrar etmezler.²⁵

(۱۱) **وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاجِرَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ خَلَطُوا عَمَلًا صَالِحًا وَآخَرَ سَيِّئًا عَسَى اللَّهُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ**

Başka bir kısmı da günahlarını itiraf ettiler, iyi işle kötü işi birbirine karıştırdılar. Muhakkak Allah, onların tevbesini kabul eder. Çünkü Allah bağışlayandır, esirgeyendir.²⁶

عسى Mukârebe fiillerinden olup Arapça'da bir şeyi elde etme adına arzu ve dilek anlamında Umulur ki, kim bilir gibi manalara gelir. عسى أن يأتي محمد Yani umulur ki Muhammed gelir, örneğinde olduğu gibi. Ancak bu edat Allah için kullanıldığında manası tahakkuk için olur.

Omer b. Ali b. Adil, el-Lubab²⁷ adlı kitapta der ki: Müfessirler (عسى) kelimesinin Allah hakkında olduğunda gerekliliği ifade ettiği anlamında ittifak etmişlerdir, der. Zira bu kelime insanlar hakkında bir beklentiye işaret eder. Karşı tarafa verilen bir beklentiye yerine getirmeme âr kabul edilir. Ve Allah bir kimsenin beklentisini boşa çıkarmaz.

(۱۲) **أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ مِنَ الْأَحْزَابِ فَالنَّارُ مَوْعِدُهُ فَلَا تَكُ فِي مِرْيَةٍ مِنْهُ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ بَيْتِهِ مِنْ رَبِّهِ وَيَتْلُوهُ شَاهِدٌ مِنْهُ وَمَنْ قَبْلَهُ كِتَابٌ مُوسَىٰ إِمَامًا وَرَحْمَةً**

Hiç böyleleri, şu kimse gibi olur mu ki, o Rabbinden bir delil üzerinde bulunur, ayrıca O'ndan bir şahid de onu takip eder. O (Hak

²⁴ Zadû'l-Mesîr, II, 188.

²⁵ Ali İmran 135.

²⁶ Tevbe 102.

²⁷ Ebû Hafs Sirâcüddîn Ömer b. Nûriddîn Ali b. en-Nu'mânî ed-Dımaşkî (VIII/XIV. yüzyıl), el-Lübâb fî 'ulûmî'l-Kitâb, (nşr. Âdil Ahmed Abdülmevcûd v.dğr.), Beyrut 1419/1998.

şahidi Kur'a)n'dan önce de bir önder ve rahmet olarak Mu'sa'nın Kitabı var. İşte onlar O (Kur'a)n'a inanırlar. Topluluklardan kim onu inkâr ederse, onun yeri ateştir! O(Kur'a)n'dan hiç kuşkun olmasın. Muhakkak o, Rabbinden gelen gerçektir. Fakat insanların çoğu inanmazlar.²⁸

تَتْلُوهُ Takip etmek demektir. Yoksa tilavetten gelmez. Şeyhulislam İbn Teymiye²⁹ bu mevzuda Fetâvasının 15. cildinde 46 sayfa tefsir etmiştir.³⁰ Özeti (بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّهِ) Rabbinden bir delil üzerinde bulunan Muhammed (s.a.s) olup o beyyine de imandır der. Ardından ona şahidlik yapanın da Kur'ân olduğunu ifade eder.

(١٣) فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَّ وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَّكًا وَأَتَتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ مِنْهُنَّ سَبِيْنًا وَقَالَتْ أَخْرِجْ عَلَيْهِنَّ فَلَمَّا رَأَيْنَهُ أَكْبَرْنَهُ وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا هَذَا بَشَرًا إِنْ هَذَا إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ

(Kadın), onların (dedi-kodu yaparak kendisini dile düşürme) düzenlerini işitince, onlara (adam) gönderdi (yemeğe davet etti). Onlar için dayanacak yastıklar hazırladı ve her birine de birer bıçak verdi. (Yûsuf'a): "Çık karşılarna!" dedi. Kadınlar, (önlerine konan meyveleri soyup yemekle meşgul iken) Yûsuf'u görünce onu (gözlerinde) büyüttüler, (ona hayranlıklarından ötürü) ellerini kestiler ve: "Allah için, hâşâ bu, insan değildir; bu ancak güzel bir melektir!" dediler.³¹

وَقَطَّعْنَ Yusuf'un güzelliği karşısında dikkatleri dağılıp bıçakla ellerini yaraladılar anlamındadır. Bazı müfessirler ellerini parçaladıkları ve hatta ellerinin yere düştüğünü söylemişlerdir. Ancak bu görüş reddedilmiştir. İbn Atiyye³²: Ayetin zahirinden kadınların ellerinin kollarından ayrılıp yere düştüğü anlaşılmaktadır, der. Bu görüş zayıftır. Zira kemik şiddet olmadıkça kırılmaz. Ayrıca içlerinden birinin de bunu görmemesi mümkün değildir.³³

²⁸ Hud 17.

²⁹ Ebu'l-Abbâs Takıyüddîn Ahmed b. Abdilhalîm b. Mecdiffin Abdisselâm el-Harrânî (ö. 728/1328), TDV İslâm Ansiklopedisi, 1999, 20, 413.

³⁰ İbn Teymiye, el-Fetâva, XV, 62.

³¹ Yusuf 31.

³² Ebu Muhammed Abdülhak b. Gâlib b. Abdirrahmân b. Gâlib el-Muhâribî el-Girnâfî, el-Endelüsî (541/1147) TDV İslâm Ansiklopedisi, 1999, 19, 338.

³³ El-Muharreru'l-Veciz, III, 239.

(١٤) وَلَمَّا فَتَحُوا مَتَاعَهُمْ وَجَدُوا بِضَاعَتَهُمْ رُدَّتْ إِلَيْهِمْ قَالُوا يَا أَبَاتَنَا مَا نَبِغِي هَذِهِ بِضَاعَتُنَا رُدَّتْ إِلَيْنَا وَنَمِيرُ أَهْلَنَا وَنَحْفَظُ أَخَانَا وَنَزِدَادُ كَيْلَ بَعِيرٍ ذَلِكَ كَيْلٌ بَسِيرٌ

Zahire yuklerini açtıklarında sermayelerinin kendilerine geri verilmiş olduğunu gördüler. Dediler ki: "Ey babamız, daha ne istiyoruz? İşte sermayemiz de bize geri verilmiş! Yine ailemize yiyecek getiririz. Kardeşimizi koruruz, bir deve yuku de fazla (azık) alırız. (Çünkü) Bu, az bir ölçüdür (bize yetmez)."³⁴

Yani bu ikram ve cömertliği ötesinde daha ne isteyebiliriz anlamındadır. Zira bize ölçüyü tam yapmış, hatta üstüne de ayrıca kendi ücretlerimizi de iade etmiş ki bu ahlak güzelliği ve ihlala işaret eder.³⁵ Yoksa بغي kelimesi düşmanlık anlamında değildir. Düşmanlık olduğu söylense de zayıf bir görüştür.³⁶

(١٥) وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعَدَ الْحَقُّ وَوَعَدْتُمْ فَأَخْلَفْتُمْ وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِي فَلَا تَلْمُزُونِي وَلَوْمُوا أَنْفُسَكُمْ مَا أَنَا بِمُصْرِخِكُمْ وَمَا أَنْتُمْ بِمُصْرِخِيَّ إِنِّي كَفَرْتُ بِمَا أَشْرَكْتُمُونِ مِنْ قَبْلُ إِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

İş bitirildikten sonra şeytân (onlara) şöyle dedi: "Allah size gerçek va'detti, ben de size va'dettim ama ben sözümden caydım! Benim sizi zorlayacak bir gücüm yoktu. Sadece sizi (kufür ve isyâna) davet ettim. Siz de benim da'vetime koşunuz. O halde beni kınamayın, kendi kendinizi kınayın! Ne ben sizi kurtarabilirim, ne de siz beni kurtarabilirsiniz! Ben, önceden beni (Allah'a) ortak koşmanızı da tanımamıştım zaten. Doğrusu zalimler için acı bir azab vardır!"³⁷

يَمْصُرِكُمْ yani sizi kurtaracak yardım edecek değilim demektir. Yoksa seslenmek anlamında değildir.

Sonuç

Bu çalışmadaki gayemiz her inanan için gerekli olan Kur'a'n'ın okunurken asıl maksad olan tedebbürünün sağlanmasıdır. Onunla kalpler ihya olur, ruh tasaffi eder, durulur. Manalarının idraki ve kastedilenin anlaşılmasıyla gözlümüze deva olacak şifa elde edilmiş,

³⁴ Yusuf 65.

³⁵ İbn-i Sa'dî, I, 104.

³⁶ el-Muharreru'l-Veciz, II, 260.

³⁷ İbrahim 22.

olur. Garip olan da gönlünde bu türden hastalık ve rahatsızlıklardan şikayetçi olan için aslında şifası avuçları arasındaki Kur'ân'dır.

Ayetleri tedebbür edilse Allah'ın izniyle bu illetlerinden kurtulacaktır. Zira kul karşı karşıya geldiği şüphe, şehvet, kin, hased, endişe, korku, tasa, hırs, tama' vb. hangi türden sıkıntı varsa ondan kurtulmasının tek ilacı Kur'ân'dır.

Ben de bu çalışmanın okuyuculara başta bu türden rahatsızlıklar, ardından Kur'ân'ın ve garip kelimelerinin anlaşılması ile tedebbürü adına fayda vermesini Cenabı Hakk'tan niyaz ediyorum. Böylelikle hem dünya hem de ukbâ saadetine ermiş olunsun.

Ayrıca bu çalışmanın Allah'ın rızasına muvafık olmasını dilerim. İsalet ettiğim ne varsa O (c.c)'nun tevfik ve inayeti, hataları ise ben ve şeytandandır. Zira bu hata ve kusurlarıyla bir beşer yapıtıdır.

Müellif bu eserinde hatalı bulduğu ayet yorumlarını bir araya getirmiş ve onları tashih ederek okuyucuya sunmuştur.

Müellifin de ifade ettiği üzere bu çalışmanın orijinalinin de makalenin de amacı insanların Kur'an'ı doğru anlamasını sağlamak ve hayatlarına bu anlamda dokunmaktır. Kalbinde hastalık olanların şifasını bulmasını sağlamaktır. Kur'an ile her türlü hastalıklardan kurtulunur ve her derde şifa bulunur. Yeter ki Kur'an'da bulunan garip kelimelerin manası doğru verilsin ve insan mutmain olsun.

Her ne kadar Kur'an'da müellifin bahsettiği üzere 100'den fazla ayetin manası hatalı verilmiş olsa da 6666 ayete nazaran çok fazla olmadığı kanaatindeyiz. Bu ayetleri müellifin tespit edip kendi ifadesiyle Allah'ın yardımıyla doğru manayı vermesiyle insanların bilgilerini yenilemiş olmaktadır. Bu da elbette yanlış bilinen manaların doğruya ulaşmasını sağlar. Doğruluğa, istikamete ulaştırmada bu eseri gün yüzüne çıkararak ve elinizdeki çalışmayı hazırlayarak bir nebze de olsa katkıda bulduysak ne mutlu.. Kur'an'ın doğru anlaşılması ve hayata geçirilmesi yolunda atılan her adım çok kıymetli olmakla birlikte Allah katında da ecri büyük olacaktır.

Kaynaklar

Ebû Hafs Sirâcüddîn Ömer b. Nûriddîn Alî b. en-Nu'mânî ed-Dımaşkî

(VIII/XIV. yüzyıl), el-Lübâb fî 'ulûmi'l-Kitâb, (nşr. Âdil Ahmed Abdülmevcûd v.dğr.), Beyrut 1419/1998.

Ebu'l-Abbâs Takıyüddîn Ahmed b. Abdilhalîm b. Mecdiffîn Abdisselâm el-Harrânî (ö. 728/1328), TDV İslâm Ansiklopedisi, 1999, 20, 413.

Ebu Muhammed Abdülhak b. Gâlib b. Abdirrahmân b. Gâlib el-Muhâribî el-Gırnâtî, el-Endelüsî (541/1147) TDV İslâm Ansiklopedisi, 1999, 19, 338.

el-Askalâni İbn Hacer, Fethu'l-Bâri, Dâru'l-Marife.

el-Kurtubi, el-Câmi li Ahk'ami'l-Kur'ân, (Thk. el-Berduni), Dâru'l-Kutubi'l-Mısriyye.

et-Taberi, (Thk. Ahmed Şakir), Mektebetu'r-Risale.

İbn Atiyye, el-Muharreru'l-Veciz fî Tefsiri'l-Kitâbi'l-Aziz, Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye.

İbn Farac b. el-Cevzî, Zâdu'l-Mesîr fî İlmi't-Tefsir, Dâru'l-Kitâbi'l-Arabi.

İbn Kesir, Tefsiru'l-Kur'ânî'l-Azim, Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye.

İbn Sa'di, Teysîru'l-Kerimi'r-Rahman fî Tefsiri Kelâmî'l-Mennân, Mektebetu'r-Risale.

İbn Teymiye, Mecmau'l-Fetâva.